

Priestorové rozdiely v konkurencieschopnosti vlakovej a autobusovej diaľkovej osobnej dopravy na Slovensku

Tomáš Pšenka & Marcel Horňák

Katedra humánnej geografie a demogeografie

Univerzita Komenského v Bratislave

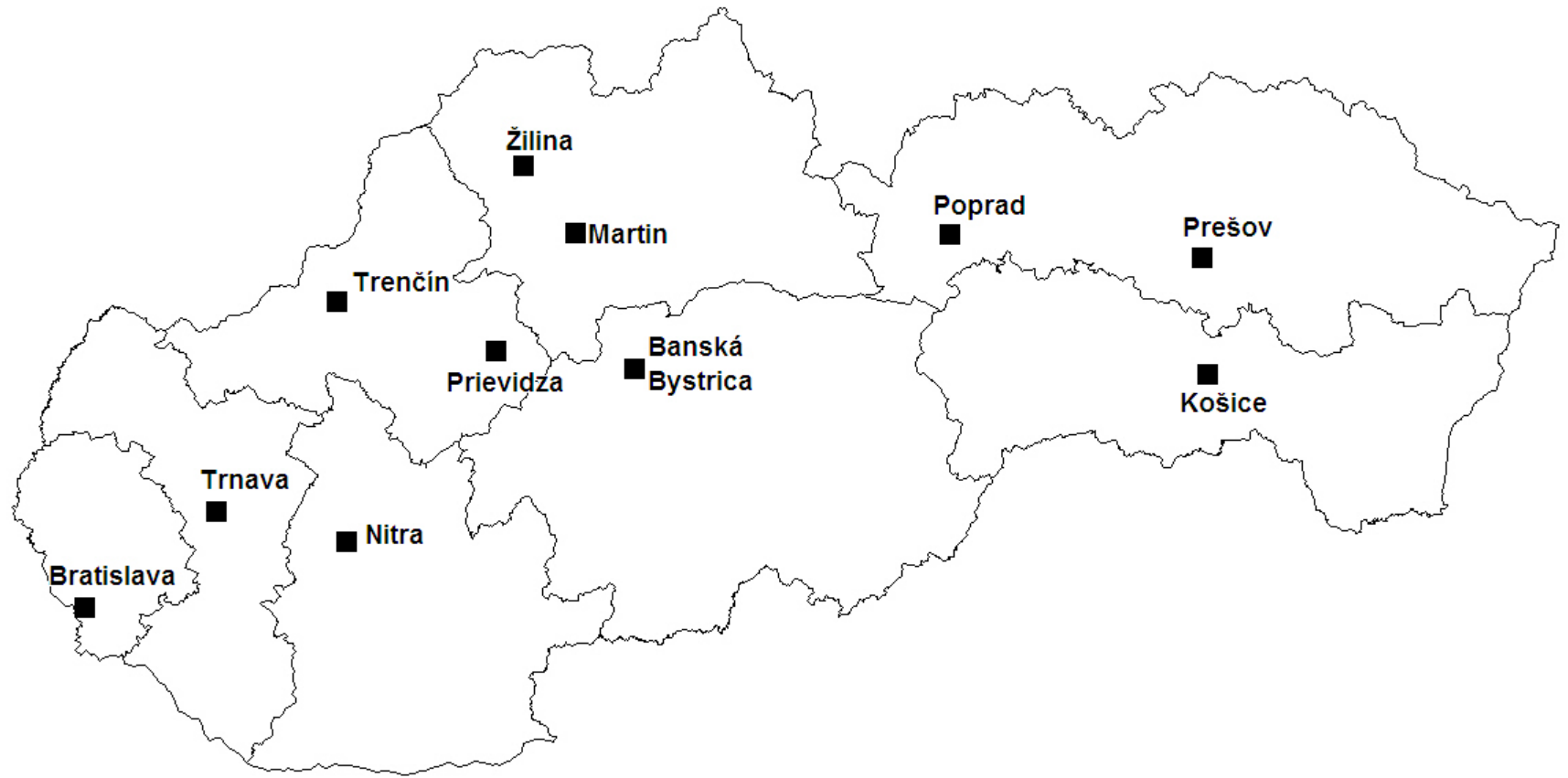
Prírodovedecká fakulta

Diaľková hromadná doprava - predpoklady

- diaľková hromadná preprava osôb – nadštandardné prepravné služby, komerčné služby
- snaha o maximalizáciu zisku z prepravy
- hierarchické postavenie sídla (veľkosť populácie, spádové územie, administratívne funkcie), poloha sídla
⇒ úroveň jeho obslužnosti diaľkovou dopravou

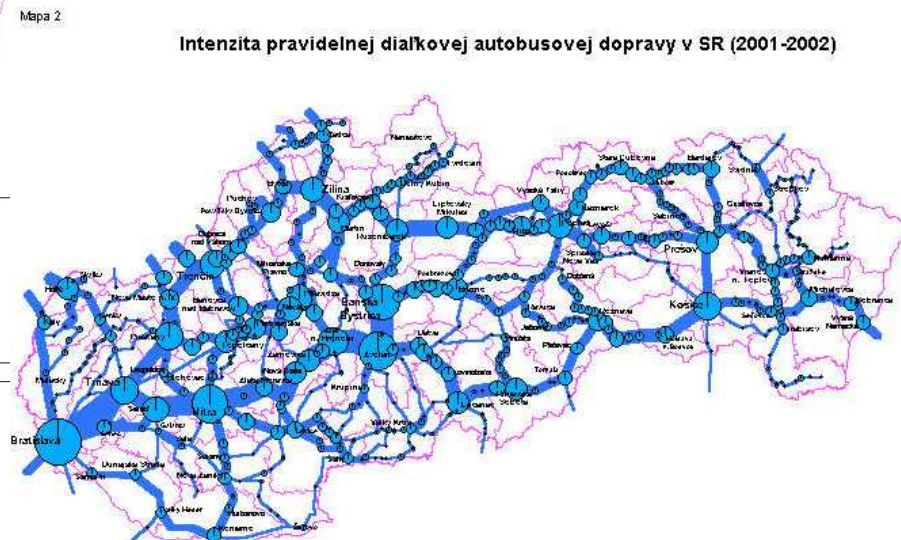
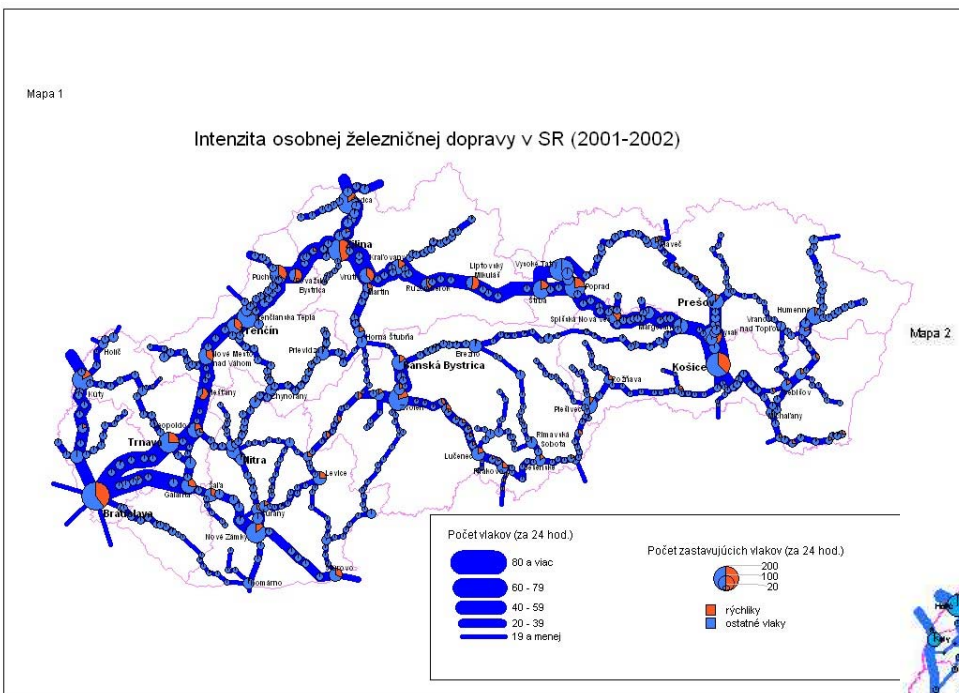
Špecifika územia Slovenska:

- excentrická poloha Bratislavy, lokalizácia regionálnych centier

Špecifiká územia Slovenska:

- význam diaľkových trás a koridorov

Metodické poznámky

- priame spojenia medzi **25-timi najväčšími mestami** Slovenska (podľa počtu obyv. k 31. 12. 2006) **v rokoch 1989, 1999 a 2009**
- **vlak** typu Zr, R, Ex, IC, EC, EN premávajúce v bežný pracovný deň (t. j. minimálne 5 dní v týždni)
- **busy**: spojenia medzinárodnej a diaľkovej autobusovej dopravy premávajúce v bežný pracovný deň, minimálne 4 dni do týždňa
- priame vlakové/autobusové spojenia
- najkratšia cestovná doba
- celkový priemerný počet spojov zo sledovaného mesta do ostatných miest zo skúmanej skupiny

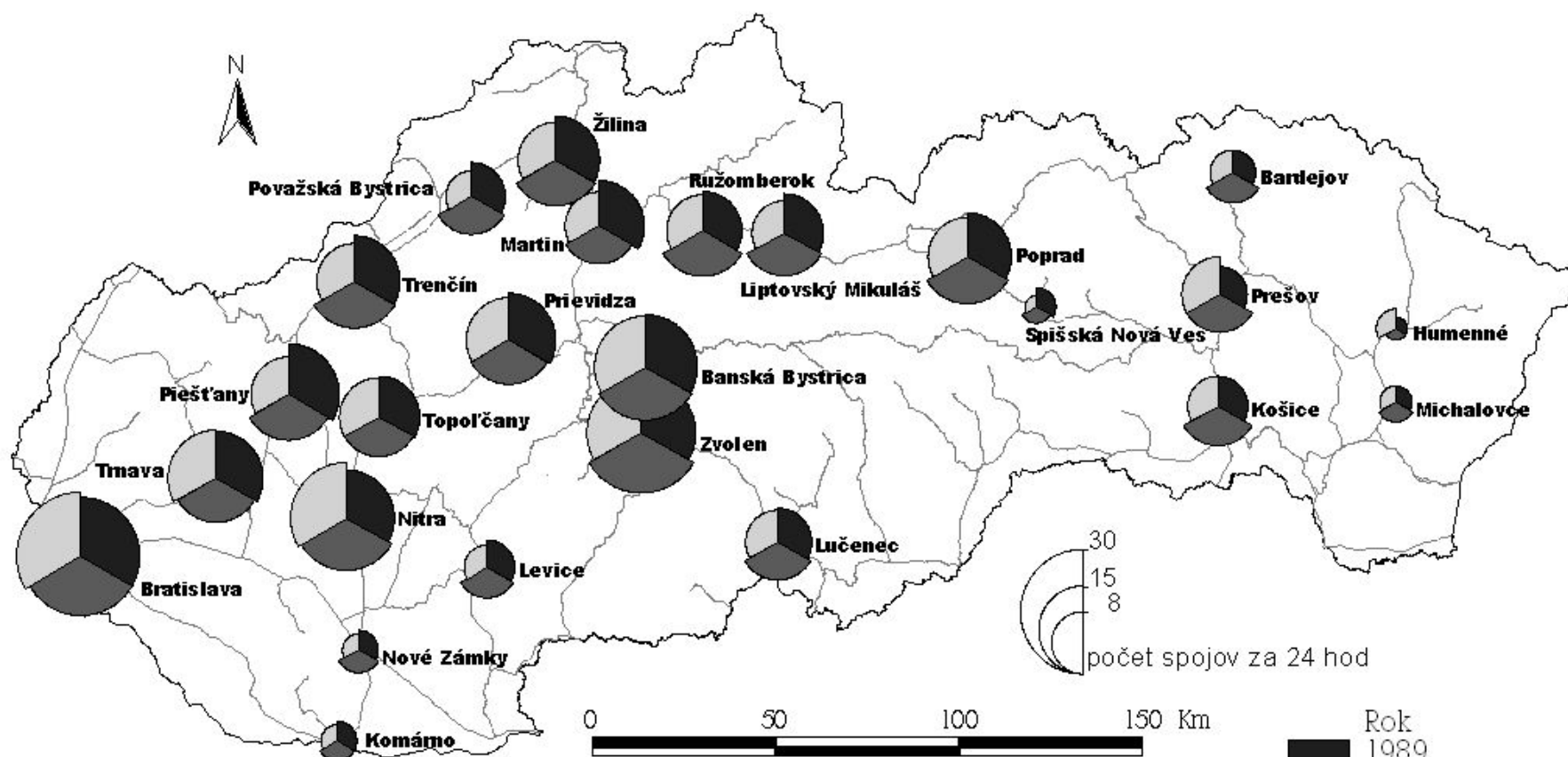
Zmena počtu priamych diaľkových autobusových spojov medzi vybranými mestami Slovenska v rokoch 1989-1999 a 1999-2009

	BA	KE	PO	ZA	NR	BB	TT	MT	TN	PP	PD	ZV	PB	NZ	MI	SN	KO	LV	HU	BJ	LM	RK	PN	TO	LC		
BA		-6	14	7	49	6	13	2	5	5	7	11	4	0	-2	2	3	-7	7	0	-3	-1	-13	5	1		
KE	8		-8	2	-11	-3	5	0	-1	-14	-2	-25	0	0	-8	-4	-2	-2	2	-4	-2	-2	0	-2	-24		
PO	0	32		2	10	-7	12	-1	-4	-5	-2	3	-2	0	-2	0	0	0	7	-5	-10	-4	4	0	1		
ZA	8	0	6		2	0	-3	-4	-11	-12	-2	-10	-25	0	-4	-4	2	0	5	-6	-21	-16	-10	4	-2		
NR	5	11	2	-2		6	29	5	-12	3	9	-1	-4	-4	-2	4	0	-21	6	0	1	-1	-8	12	-8		
BB	7	2	8	-8	8		15	-2	1	-7	-6	-22	-9	-4	0	2	-4	-6	0	-4	-8	0	-4	-3	-3		
TT	-30	0	0	5	0	0		-2	-15	5	5	24	-5	-2	0	1	-2	5	2	0	1	3	-25	3	11		
MT	-1	0	-2	-28	0	-7	-2		-1	-1	0	-10	-11	0	0	0	0	0	0	0	-2	-2	-3	2	-2		
TN	-4	2	7	14	2	-3	-6	-11		-14	2	-1	-21	-4	-1	-4	-2	-3	3	-6	-11	-12	-16	-6	-2		
PP	2	8	9	8	4	4	2	-16	8		-3	-5	-14	-2	1	-4	-2	0	7	-18	-19	-16	-3	-1	-2		
PD	-4	-2	4	-4	0	-7	-7	-6	3	-4		-10	-2	0	0	-2	2	0	0	-2	-2	-2	-6	2	-4		
ZV	18	17	8	-2	27	6	0	-3	-1	2	-4		-7	-4	-2	2	-4	-8	4	-4	-6	-6	-7	-5	-18		
PB	5	0	4	10	0	2	1	-10	13	8	-1	4		-4	-2	-2	0	0	1	-4	-12	-16	-10	-2	0		
NZ	-4	0	0	-2	0	4	2	-2	-2	2	2	4	0		0	0	-2	-4	0	-2	0	-2	0	0	0		
MI	2	6	5	4	2	0	0	-4	1	1	0	2	2	0		0	0	0	0	0	-6	-4	0	0	-1		
SN	0	0	2	-2	0	0	0	-6	-2	-4	0	0	-2	0	0		0	0	0	0	-4	-4	-2	0	0		
KO	6	2	0	-2	2	2	0	-2	-2	2	-2	2	0	-2	0	0		-6	0	-2	0	-2	-2	4	-2		
LV	7	2	0	0	7	0	-4	0	1	0	0	3	0	4	0	0	2		0	0	-4	-4	-7	-2	0		
HU	-2	2	0	0	0	2	0	0	0	-2	0	2	0	0	-2	0	0	0		2	0	3	1	0	1		
BJ	4	10	12	4	4	4	4	-4	4	8	0	4	2	2	-2	0	2	0	-4		-4	-6	0	-2	-4		
LM	3	2	8	10	0	5	0	-22	4	7	-4	9	6	0	4	-2	0	4	2	2		-31	-4	-2	-2		
RK	3	4	14	14	2	1	0	-12	1	17	-2	5	10	2	4	-2	2	0	2	4	13		-2	-2	-2		
PN	-28	-2	-2	3	-2	-2	-20	-4	-21	-2	-1	-4	5	-4	0	0	-2	1	0	0	0	0		-6	-2		
TO	-3	2	2	-4	0	-2	-4	2	0	0	4	-2	0	-2	0	0	-2	0	0	-2	0	2	-5		-2		
LC	10	12	4	-1	13	-1	0	-2	0	0	0	10	0	0	2	0	2	2	0	4	0	0	-2	2			
1989 - 1999																											
1999 - 2009																											

Zmena počtu priamych diaľkových vlakových spojov medzi vybranými mestami Slovenska v rokoch 1989-1999 a 1999-2009

1999 - 2009

Priemerný počet priamych vzájomných autobusových spojení medzi vybranými mestami Slovenska

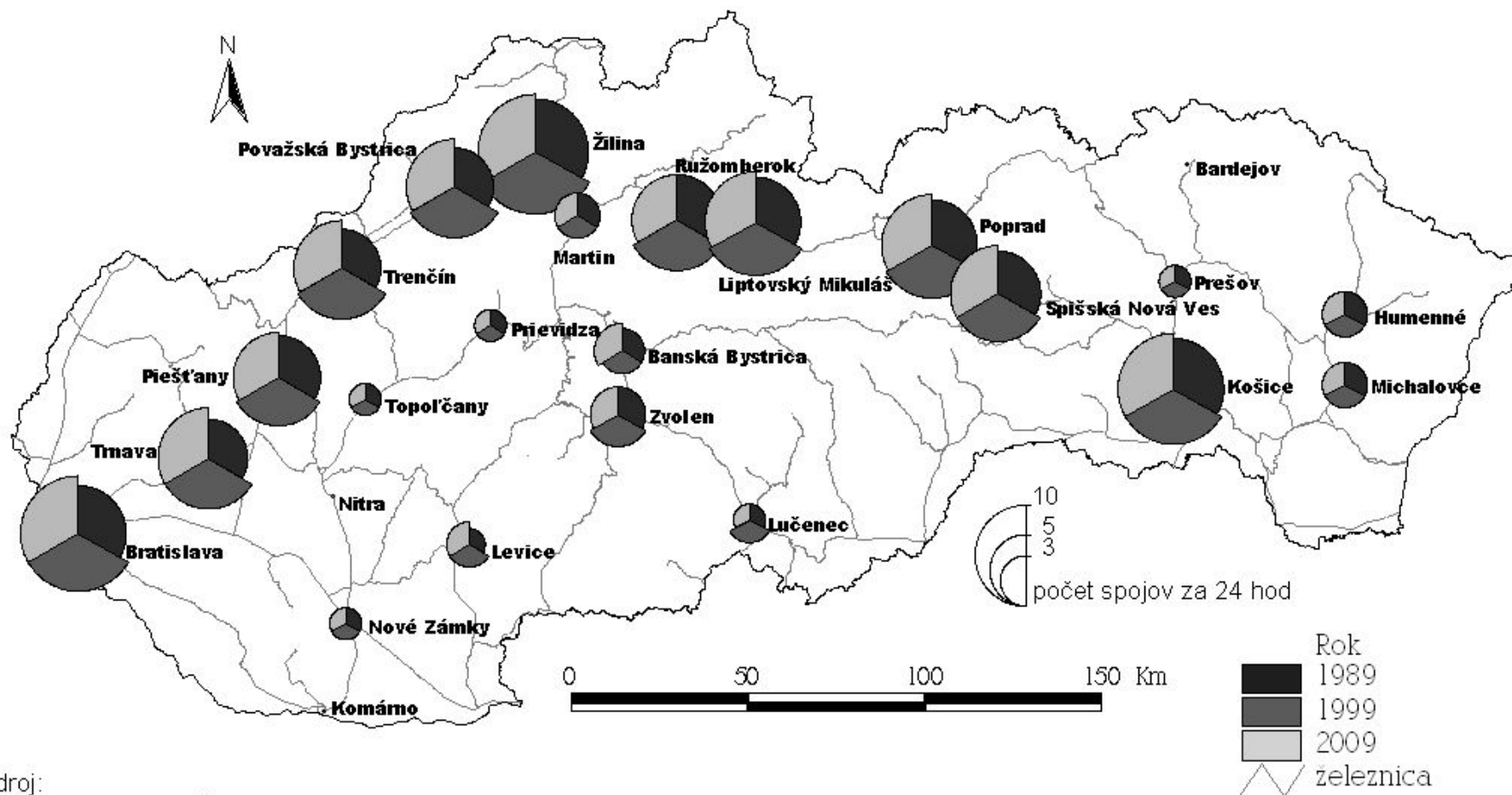

Zdroj:
 Cestovný poriadok medzinárodných a diaľkových autobusových liniek ČSSR 1988/89
 Cestovný poriadok medzinárodných a diaľkových autobusových liniek 2008/2009
 Cestovný poriadok medzinárodných a diaľkových autobusových liniek 2008/2009

Rok
 1989
 1999
 2009
 železnica

© Tomáš Pšenka

Priemerný počet priamych vzájomných vlakových spojení medzi vybranými mestami Slovenska

Zdroj:
 Cestovný poriadok ČSD 1988/1989
 Cestovný poriadok ŽSR 1999/2000
 Cestovný poriadok ŽSR 2008/2009

© Tomáš Pšenka

Zmena najkratšieho cestovného času diaľkovým autobusovým spojením medzi vybranými mestami Slovenska v rokoch 1989-1999 a 1999-2009

	BA	KE	PO	ZA	NR	BB	TT	MT	TN	PP	PD	ZV	PB	NZ	MI	SN	KO	LV	HU	BJ	LM	RK	PN	TO	LC	
BA		-5	-125	-35	-13	10	-5	-47	-50	-70	-5	-10	15	-	24	-	5	-15	-	-115	-75	-30	-31	-10	-25	
KE	-128		5	-	-5	-15	-55	5	-25	10	-45	14	-	0	-5	-	-437	-15	0	-21	0	15	-	-	0	
PO	38	-10		-25	-85	-40	-75	-35	-20	5	-35	-35	-5	-	3	0	-	-	-7	10	-8	10	-145	50	-30	
ZA	-40	-	-97		-30	-9	-50	-1	-28	-20	-2	-4	2	-30	-30	-	-	-45	-	-10	-5	-5	-38	0	1	
NR	-22	-80	28	-5		-5	-10	-20	0	-30	-6	5	-	0	5	-	-15	0	-	-30	0	-25	0	1	-25	
BB	-65	-15	20	9	-25		-40	0	-34	-15	-24	-6	-5	-	-	0	-	-10	-60	-25	-5	-10	-55	-34	-12	
TT	-5	0	38	-50	-5	-30		-17	-25	-50	-5	-35	-75	-	-	-	-	18	-	-100	-50	-50	-5	-2	-60	
MT	-33	0	5	14	-7	0	-38		0	-10	-9	-3	12	-23	-	-	-10	-39	-	-	-18	-9	-19	-17	2	
TN	-20	-155	-200	-13	12	0	5	5		-10	0	-10	-5	-8	-	-	-	-5	-	-55	25	5	-10	-	-6	
PP	-15	-16	-30	0	-35	-5	-50	18	-130		-10	-5	35	-	5	-5	-	-	-	-5	-10	0	-90	-22	-	
PD	-40	6	0	-3	3	3	-34	-3	-13	0		-5	-	-16	-	-15	-33	-	-	5	-13	-8	5	5	9	
ZV	-5	-35	0	4	-10	0	-25	8	0	-25	3		0	-	31	-12	-	-5	-145	-10	-5	-8	-30	-25	0	
PB	-68	-	-	-19	37	-10	-45	0	-16	-110	-50	-35		-	-	-	-	-	-	-40	-10	25	-28	-	-	
NZ	-	5	-	5	-5	-	-	13	-6	-	-7	-	5		-	-	-10	-10	-	-	-	-	-17	1	-15	
MI	-150	1	-10	-77	-122	-	-	-	-	-52	-	-95	-	-		-	-	-	-15	-2	-32	-25	-	-	5	
SN	-	35	-	-25	-	-20	-	-	20	2	-20	-23	10	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	
KO	-8	5	-	-	0	10	50	10	0	-	5	15	-	5	-	-		-5	-	-	-	-	-	-30	-15	
LV	-10	25	-	15	-3	5	-43	8	-25	-	-	-10	-	15	-	-	6		-	-	-35	-28	15	-	-12	
HU	-	-	-6	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	16	-	-	-		-	-125	-150	-	-	-	
BJ	0	-	-37	-118	45	-5	0	-	-54	-13	-30	-13	-93	-	-3	-	-	-	-		-10	-15	-10	-10	-	
LM	15	-2	-52	5	0	-5	-45	7	-55	-5	-12	-45	-20	-	-27	3	-	-20	-	-26		-1	-42	-5	32	
RK	28	-86	-81	-13	15	5	-35	4	-70	-20	1	-4	-50	-	-36	-14	-	5	-	-30	-3		-42	0	-22	
PN	20	-	0	3	-5	-10	3	14	6	15	-24	-28	3	11	-	30	16	-22	-	0	2	2		0	-	
TO	25	-	55	-3	1	5	11	-9	2	0	-14	3	21	-6	-	-	30	0	-	0	0	0	-6		-	
LC	-35	-35	-5	-4	-15	-35	0	-5	-43	56	-10	-5	-	0	-90	-	0	-1	-	-	-20	4	30	-		
1989 - 1999																										

Porovnanie cestovných časov priamych diaľkových vlakových a autobusových spojení medzi vybranými mestami Slovenska v rokoch 1989 a 2009

	BA	KE	PO	ZA	NR	BB	TT	MT	TN	PP	PD	ZV	PB	NZ	MI	SN	KO	LV	HU	BJ	LM	RK	PN	TO	LC	
BA		-98	-72	-74	34	15	-13	-92	-64	-185	-30	-11	21	-	-16	-	0	-43	-	-	-165	-116	-28	-29	0	
KE	-164		4	-	-	-13	-171	-	-73	-52	-	-10	-	-	15	-51	-	-103	-8	-	-136	-43	-	-	1	
PO	-	-1		-	-	-	-	-	-	-	-	-55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-39	
ZA	-93	-	-		-	-23	-85	-6	-25	-44	-	-21	5	-	-76	-88	-	-	-	-	-24	-6	-46	-	-	
NR	-	-	-	-		-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
BB	51	-36	-	33	-		-	-11	-	-	-	-1	-	-	-	-	-	-42	-	-	-	-	-	-	-	
TT	-11	-38	-	-78	-	-		-69	-40	-159	-17	-	-46	-	-	-	-	-	-	-	-139	-93	-10	-16	-	
MT	-83	-	-	10	-	19	-72		-18	-	-	-17	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-42	-	-	
TN	-37	-107	-	12	-	-	-7	1		-26	-	-	6	-	-188	-186	-	-	-	-	-37	12	-13	-	-	
PP	-157	-57	-	-1	-	-	-98	-	-52		-	-	-15	-	-12	-12	-	-	-	-	-20	-6	-153	-	-	
PD	-52	-	-	-	-	-	-34	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	-	
ZV	45	-11	-	28	-	2	41	19	-	-	-		-	-88	-	-	-	-23	-	-	-	-	-	-	-5	
PB	-76	-	-	-10	-	4	-66	-2	0	-67	-	-24		-	-150	-158	-	-	-	-	-45	5	-34	-	-	
NZ	-53	-	-	-	-	-	-	-	-45	-	-	-	-		-	-	-11	-21	-	-	-	-	-	-	-51	
MI	-26	41	-	-100	-	-	-	-	-	-27	-	-	-	-		-	-	-	-30	-	-61	-67	-	-	-	
SN	-	-3	-	-75	-	-	-	-	-95	-8	-	-	-81	-	-		-	-	-	-	-58	-58	-175	-	-	
KO	7	-	-	-	-	-	-	-	-68	-	-	-	-	-9	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	
LV	-23	10	-	-	-	16	-	-	-	-	-	-3	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	2	
HU	519	-	-17	-	-	-	-	-	-	-69	-	-	-	-	-8	-	-	-		-	-121	-127	-	-	-	
BJ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	
LM	-108	-120	-	-4	-	-	-88	-	-40	-16	-	-	38	-	-43	-38	-	-	-	-	-	-3	-82	-	-	
RK	-95	-124	-	-12	-	-	-79	-	-5	-14	-	-	8	-	-24	-49	-	-	-	-	5	-	-76	-	-	
PN	82	-189	-	-51	-	-	1	-12	-6	-135	-	-	-16	-18	-	-87	-20	-	-	-	-76	-76	-	-	-	
TO	23	-	-	-	-	-	12	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
LC	14	-9	-	32	-	-15	57	22	-	-	-	0	-	-	-	-	-	33	-	-	-	-	-	-	-	
	1989																									2009

Vysvetlenie: BA-KE -164 → cestovný čas vlaku z Bratislavy do Košíc je o 164 minút kratší ako pri autobuse

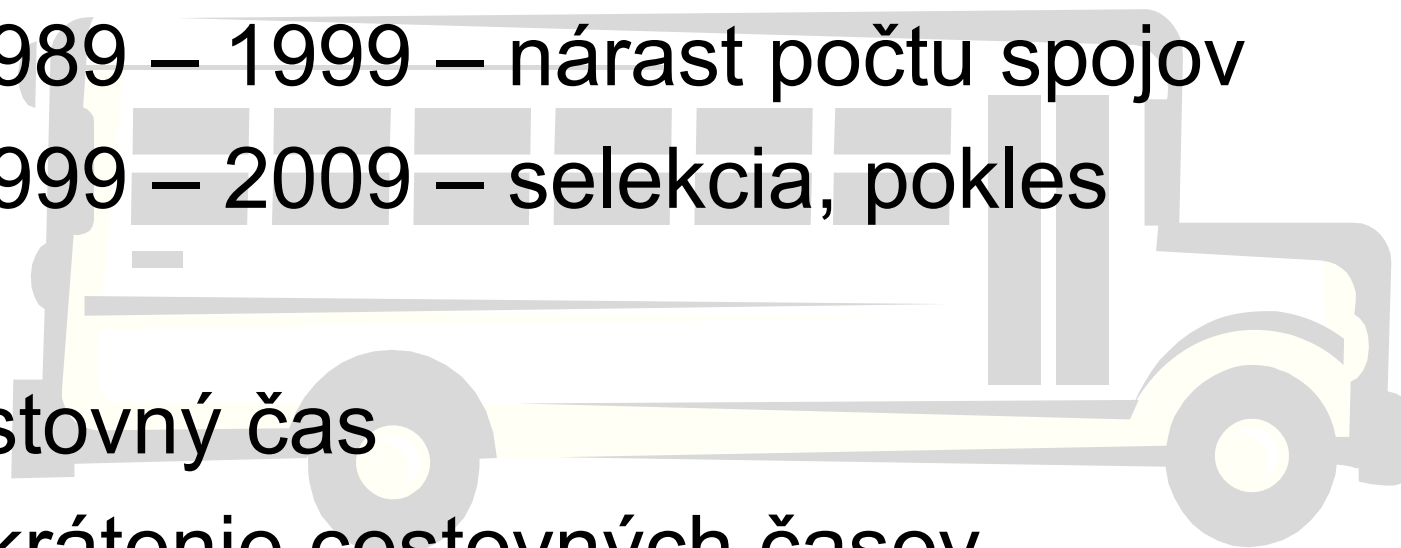
Závery – diaľková autobusová doprava

Počet spojov

- 1989 – 1999 – nárast počtu spojov
- 1999 – 2009 – selekcia, pokles

Cestovný čas

- skrátenie cestovných časov

Závery – diaľková vlaková doprava

Počet spojov

- 1989 – 1999 – nárast počtu spojov
– severný ťah
- 1999 – 2009 – pokles počtu spojov
– redukcia

Cestovný čas

- 1989 – 1999 – skrátenie
- 1999 – 2009 – mierne predĺženie

Porovnanie bus/vlak

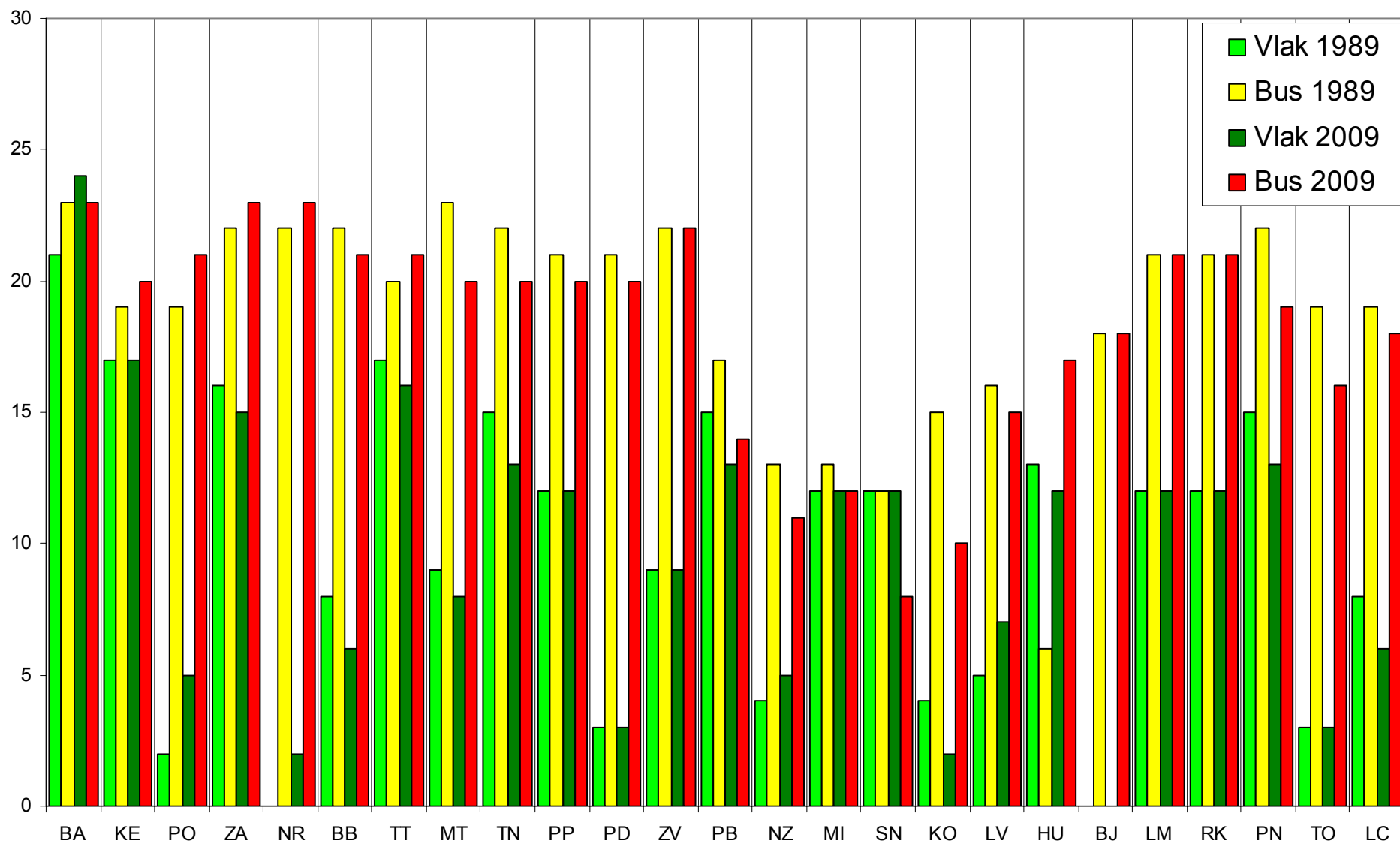
Počet priamych spojov

- dominancia autobusovej dopravy pri všetkých mestách

Cestovný čas

- vlak – predlžovanie cestovných časov
- bus – skracovanie cestovných časov
- vlak (ešte) stále rýchlejší ako autobus

Počet priamych vzájomných prepojení medzi vybranými mestami Slovenska

Ďakujeme za pozornosť!